

Inspeksjonsrapport

Saksnummer: 2008/2558

Informasjon om kontrollert virksomhet

Navn og adresse kontrollert virksomhet: GLØR IKS, miljøstasjonen i Øyer	Virksomhetens org.nr.: 971 041 692
Navn og adresse byggeier: GLØR	Virksomhetens telefon:
Navn på eventuell hovedentreprenør:	Virksomhetens e-post:
Kommune/kommunenr.: 0521 Øyer	Bransjenr. (NACE-kode):

Tilstede under kontrollen

Fra virksomheten: Hans Aassveen	Fra Fylkesmannen: Olav Steine og Elin Hilde
Kontrollomfang: Produktforskriften § 3-1, avfallsforskriften kap. 11 og HMS-forskriften § 5	Inspeksjonsdato: 15.04.08

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema:

- Utfasing av PCB-holdige kondensatorer i innendørs lysrørmaturer og innendørs og utendørs damplysmatur. Kartlegging/utskifting av utendørs lysrørmatur
- Håndtering av kasserte PCB-holdige produkter (isolerglassruter / kondensatorer / lysarmaturer)
- Merkeplikten for PCB-holdige isolerglassruter

Resultater fra kontrollen

- Virksomheten har ikke bygg fra eller bygg som er rehabilitert i perioden 1960-80
- Ingen avvik
- Kontrollen avdekket 1 avvik fra regelverket
- Det er gitt 2 anmerkninger

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom Fylkesmannen ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Fylkesmannen varsler med dette at det vil bli fattet vedtak om fastsetting av en gebyrsats på kr: 4 100,- for kontrollen. Merknader til varslet kan sendes Fylkesmannen innen 2 uker, jf § 16 i forvaltningsloven.

Oppfølging etter kontrollen

- Ingen tilbakemelding til Fylkesmannen kreves.
- Fylkesmannen pålegger virksomheten å gi en skriftlig tilbakemelding som bekrefter at forholdene er brakt i orden og som redegjør for de gjennomførte tiltakene når det gjelder avvik. Fylkesmannen ber også virksomheten redegjøre for sine vurderinger og eventuelle utbedringer knyttet til anmerkningene.

Frist for skriftlig tilbakemelding er: **15.06.08.**

Pålegg om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensingsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre dager etter at pålegget er mottatt, jf forvaltningsloven § 14. En eventuell klage bør begrunnes og sendes Fylkesmannen. Dersom vi ikke har mottatt den pålagte skriftlige tilbakemeldingen innen fristen, kan det bli aktuelt å fatte vedtak om tvangsmulkt.

Se neste side for informasjon om et eventuelt vedtak om tvangsmulkt og definisjon av avvik og anmerkning.

Definisjoner og informasjon

Avvik: overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel brudd på krav i forurensningsloven, produktkontrollloven og forskrifter hjemlet i disse lovene, eller krav og vilkår fastsatt i dispensasjoner og tillatelser).

Anmerkning: et forhold som miljøvernmyndighetene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse og miljø, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt

Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt en tilbakemelding fra virksomheten innen den angitte dato, som godtgjør at avvikene er rettet, vil Fylkesmannen kunne fatte vedtak om tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt kan fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73 og produktkontrollovens § 13. En eventuell tvangsmulkt vil være et nærmere fastsatt engangsbeløp eller kan løpe med et angitt beløp pr. dag/uke/eller lignende etter en nærmere angitt frist.

Behandling av PCB-holdige produkter og PCB holdig avfall

PCB – polyklorerte bifenyler – er en av de farligste miljøgiftene vi kjenner. Særlig barn er utsatt for skade. PCB ble forbudt å bruke i Norge i 1979. Likevel finnes PCB i en rekke ulike lovlige produkter og bygningsdeler som ennå er i bruk. De viktigste produktene med PCB i dag er:

- kondensatorer i lysarmaturer
- bygningsartikler som isolerglass, fugemasse, mørtel, avrettingsmasse, maling og lignende
- kraftkondensatorer og strømgjennomføringer.

Miljøvernmyndighetene har laget en handlingsplan for å redusere nye tilførsler av PCB. Planen innebærer både utfasing og opprydding av PCB i produkter, avfall, forurenset grunn og sedimenter. Ytterligere informasjon om regelverk og hjelpemidler finner du på www.sft.no og www.regelhjelp.no

Kontrollaksjon PCB 2008 skal bidra til å forebygge at kasserte PCB-produkter havner på avveie, og at PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer fases ut i tråd med regelverket. Videre føres tilsyn med merkekravet for PCB-holdige isolerglassruter.

Produktforskriften § 3-1 fastsetter krav til produkter som inneholder PCB. Kravene innebærer bl.a. forbud mot å importere, eksportere, omsette, ta i bruk og gjenbruke produkter med PCB. Det er også forbud mot bruk av visse typer produkter (kondensatorer i innendørs og utendørs lysrørarmaturer produsert fra 1965 – 79, og innendørs og utendørs dampplampearmaturer produsert fra 1960 – 1979). PCB-kondensatorer skal per 01.01.08 være utfaset (01.07.08 for utendørs lysrørarmatur dersom den ansvarlige kan dokumentere at følgende er oppfylt: kartlagt utfasingspliktige kondensatorer, utarbeidet tidfestet utfasingsplan og avfallsplan, dokumentert budsjettdekning/økonomisk garanti).

I isolerglassruter produsert i Norge i perioden 1965 -1975 og importerte ruter frem til 1980 kan det være PCB i forseglingslimet rundt glasset. PCB-holdige isolerglassruter som er i bruk er lovlige, men SKAL merkes, se www.ruteretur.no. Det er forbudt å gjenbruke eller omsette PCB-holdige isolerglassruter som skiftes ut. Slike ruter må håndteres som farlig avfall.

PCB er farlig avfall

Dersom et bygg skal pusses opp eller rives, må man forsikre seg om at avfall med PCB blir tatt forsvarlig hånd om. Det må fremgå av merking eller på annen måte at avfallet inneholder PCB.

PCB-holdig avfall med innhold av PCB på 50 mg/kg eller mer, skal håndteres som farlig avfall og må leveres til godkjent avfallsmottak som sørger for å viderehåndtere det frem til sluttbehandling på en forsvarlig måte, jf. avfallsforskriften kap. 11. Det henvises også til avfallsforskriften kap. 15 om obligatorisk avfallsplan og miljøsanering (ved blant annet riving og rehabilitering).

Informasjon om PCB

Det gjøres spesielt oppmerksom på veilederen "Identifisering av PCB i norske bygg". Informasjon og hjelpemidler for forsvarlig utfasing av PCB-holdige produkter finnes på <http://www.regelhjelp.no/>.

Avvik og anmerkninger

Det er kryssset av for aktuelle funn ved Fylkesmannens kontroll:

- Avvik: type 1 Virksomheten oppfyller ikke regelverket om utfasing av PCB-holdige kondensatorer i lysarmaturer

Avvik fra: *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter* (produktforskriften), § 3-1

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor

- a) Virksomheten har PCB-kondensatorer som skulle ha vært faset ut før 01.01.08
- b) Virksomheten har ikke kartlagt eventuelle PCB-kondensatorer i lysarmaturer
- c) Virksomheten har ikke utarbeidet en tidsfestet utfasingsplan for utendørs lysrørarmaturer
- d) Virksomheten kan ikke dokumentere budsjettdekning eller økonomisk garanti for gjennomføring av planen for utfasing av PCB-kondensatorer i utendørs lysrørarmaturer
- e) Virksomheten har ikke en avfallsplan knyttet til utfasingen av PCB-kondensatorer i utendørs lysrørarmaturer

- Avvik: type 2: Virksomheten håndterer ikke kasserte PCB-holdige produkter / materialer på en forskriftsmessig måte

Avvik fra: *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften), kap. 11 om farlig avfall.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- a) Kasserte PCB-holdige kondensatorer fra/i lysarmatur håndteres ikke forsvarlig
- b) Kasserte PCB-holdige isolerglassruter håndteres ikke forsvarlig
- c) Virksomheten leverer ikke PCB-holdige isolerglassruter til godkjent mottak
- d) Deklarasjonsskjema er ikke tatt i bruk eller korrekt utfyllt

- Avvik: type 3: PCB-holdige isolerglassruter er ikke merket

Avvik fra: *Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter* (produktforskriften), § 3-1 andre ledd

Kommentarer:

- a) Virksomheten kjenner ikke til merkeplikten
- b) Det er ikke undersøkt om byggene fra perioden 1960 – 1980 har PCB- holdige isolerglassruter
- c) De PCB-holdige isolerglassrutene er ikke merket

- Avvik: type 4: Avfallsmottaket håndterer ikke PCB-holdig avfall på en forskriftsmessig måte

Avvik fra: *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall* (avfallsforskriften), kap. 11 om farlig avfall, med vedlegg 1 og 2, og eventuell tillatelse.

Grunnlag for avviket er avkrysset nedenfor:

- a) Virksomheten håndterer (inkl. merking og lagring) ikke mottatt PCB-holdig avfall (isolerglassruter/ kondensatorer, fuger, mørtel o.a) tilfredsstillende
- b) Virksomheten videreleverer ikke PCB-holdig avfall til godkjent sluttbehandler
- c) Virksomheten foretar ulovlig behandling av PCB-holdig avfall

Avvik type 5: Andre

Grunnlag for avvikene er avkrysset nedenfor

- A) Virksomheten har ikke utarbeidet rutiner som sikrer forsvarlig håndtering av kasserte PCB-holdige produkter.**

Avvik fra: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, § 5, annet ledd, pkt. 1-8 (internkontrollforskriften)

- B) Bilbatterier hadde ikke tilfredsstillende lagring.**

Avvik fra: Avfallsforskriften § 11-6 om forsvarlig oppbevaring av farlig avfall, inkl vedlegg 2, og tillatelse fra Fylkesmannen av 06.03.98, vilkårssett 6, pkt 6.3.1 om sikring mot forurensning.

Kommentarer:

Batteriene ble oppbevart avlåst sammen med annet farlig avfall. Men kassen med batterier hadde ikke oppsamlingsmulighet i tilfelle frost og lekkasje om vinteren.

Fra pkt 6.3.1 i tillatelsen om forebygging:

"Håndtering av spesialavfall skal foregå slik at foruresning ikke oppstår. GLØR plikter å gjennomføre nødvendige tiltak for å unngå forurensning. Tiltakene skal være basert på en systematisk vurdering av forurensningspotensialet ved anlegget/anleggene.

Spesialavfall som oppbevares i påvente av levering/henting/behandling skal sikres slik at lagret spesialavfall ikke medfører avrenning til grunn, avløpsnett eller annen resipient. Eventuelt spill skal kunne samles opp. Oppsamlet spill og/eller vann som er forurenset med spesialavfall, skal håndteres som spesialavfall."

- Anmerkning 1: Virksomheten har ikke undersøkt om bygget/byggene inneholder produkter som er PCB-holdige**

- Anmerkning 2: Driftsinstruks for miljøstasjonen kunne ikke fremlegges ved kontrollen.**

Kommentarer:

Det var uklart om det var utarbeidet egen driftsinstruks. Men det forelå veiledninger og god informasjon om farlig avfall. Driftsinstruks og rutiner for håndtering av avfallet (inkludert det farlige avfallet) bør foreligge skriftlig. Jf krav i HMS-forskriften § 5 pkt 6 og 7, om bl a rutiner for å forebygge brudd på f eks forurensningsloven og avfallsforskriften.

- Anmerkning 3: EE-avfallet er ikke innelåst.**

EE-avfallet ble oppbevart i en åpen kontainer, med tak over. Området er inngjerdet, men likevel bør det vurderes å kunne lagre EE-avfall i lukket lager utenom åpningstiden. Dette kan hjelpe til å unngå tyveri og hindre at farlig avfall som PCB-kondensatorer kommer på avveier.

Andre kommentarer/utdypninger:

Det ble opplyst at lysarmaturer med PCB ble innlevert hele, det kom sjelden inn kondensatorer.

Området har fast dekke, er inngjerdet og er avlåst utenom åpningstiden.

I lagerbygningen for farlig avfall var det en isolerglassrute på lager. Denne var ikke spesielt merket, men lagerplassen var avlåst. Ellers var det god merking av det farlige avfallet.

Ellers ble det opplyst at det er få virksomheter som leverer farlig avfall til mottaket. For 2008 var det 8 deklarasjoner fra virksomheter. Det ble opplyst at farlig avfall ble viderlevert til GLØR på Lillehammer hver 14. dag.